

OBRтни VESTNIK

STROKOVNI LIST ZA POSPEŠEVANJE OBRти IN ZAŠČITO OBRтNIŠTVA DRAVSKE BANOVINE

»OBRтNI VESTNIK«, SPLOŠNO VELJAVNO IN NEODVISNO GLASILO OBRтNIŠTVA DRAVSKE BANOVINE, IZHAJA 1. IN 15. V MESECU // STANE CELOLETNO DIN 40.—, POLLETNO DIN 20.—, POSAMEZNA ŠTEV. DIN 2.—. // ZAKLJUČEK REDAKCIJE 10. IN 25. V MESECU. // NEFRANKIRANI DOPISI SE NE SPREJEMAJO. // ROKOPISE SE NE VRAČAJO. //

»OBRтNI VESTNIK« PRINAŠA OBJAVE, RAZGLASE IN VESTI VSEH OBRтNIH ORGANIZACIJ IN UPRAVNIH OBLASTI KRALJEVINE JUGOSLAVIJE TER NAJVAŽNEJŠE VESTI IZ INOZEMSKEGA OBRтNIŠKEGA SVETA. // UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, SV. PETRA CESTA ŠTEV. 4. // PONATISI DOVOLJENI Z NAVEDBO VIRA. // TELEFON 35-23 //

XXI. LETNIK.

V LJUBLJANI, 1. MARCA 1938.

ŠTEV. 5

Kje ste čuvarji in zagovorniki obrtništva?

Ko smo v uvodnem članku naše zadnje številke opisali nekaj glavnih momentov v zvezi z našo kupujočo javnostjo in upravičenimi obrtniškimi cenami, tedaj smo to storili z namenom, da na ta poseben gospodarski položaj našega obrtništva opozorimo merodajne činitelje, katerih dolžnost je, da se zavzamejo za interese našega obrtnika.

Že neštetokrat smo ugotovili, da je mera javnih in socialnih dajatev, ki pritiskajo na našega malega obrtniškega gospodarja dosegla svoj absolutni višek in ni priporočljivo v nobenem oziru še dalje napenjati že do skrajnosti izkoriščano davčno eksekucijo.

Danes se vsaka podjetnost in volja gospodarskega človeka ubije že v začetku njegovih poizkusov. Najbolj je prizadet med njimi obrtnik, ker dandanes ni več glavna skrb obrtnikova, kako bo svojo obrt dvignil in strokovno izboljšal; vse njegovo prizadevanje se ubije ob vprašanih finančnega značaja. Kje bo dobil sredstva za neštete socialne dajatve, za delavsko zavarovanje itd. In vendar če količkaj malo pomislimo, obrtnik niti ne ve, za kaj prav za prav plačuje. Tako n. pr. vemo vsi, da ustanova delavskega zavarovanja ne bo koristila niti delodajalcem, še manj pa delavcem. Najbolj tragično pri celi stvari je, da se ves obrtni stan dobro zaveda, in to mi na tem mestu tudi iznesemo, da bo namreč obrtništvo pod takimi plačilnimi pogoji moralo izginiti s sveta.

Zato je naš namen, da v zadnjem trenutku, preden pademo, opozorimo one, ki so imeli pogum, da obrtnika obremenijo, sedaj tudi skrbijo zanj in mu dajo možnosti poštenega zaslužka, po katerih bo lahko zadostil vsem svojim dajatvam in pri tem lahko računal na svojo starostno preskrbo ter za obstoj svoje družine. Morda je tudi že v izvenobrnitiške vrste prodrlo spoznanje, da se obrtniki nahajajo v najkritičnejšem trenutku svoje neenake borbe. Že s prejšnjimi ugotovitvami se nam je odkrila porazna slika in želeli bi samo, da grede vsi, ki še dvomijo o resničnosti naših besed sami pogledat v obrtniške delavnice in se z obrtnikom sami pogovorijo. Spoznali bodo, da je še vedno obrtnik-trpin, prvi, ki bi rad zadostil svojim dolžnostim, če bi imel podlago, ki bi mu zagotovila kritje najnujnejših obveznosti in zagotovilo za njegovo eksistenco. Tako pa mora vse svoje moči potrošiti samo skrbi za svoje zaposlitev in preko nje vezanega zaslužka, ki je danes realno gledano, že popolnoma izpadel. Uvidevamo, da je le eno mogoče in sicer ali bo obrt popolnoma izginila kot samostojni poklic in se bodo njihovi pripadniki proleta-rizirali v trenutku ko se preostalemu delu njihova gospodarska sposobnost zruši, ali se obrtnika nemudoma olajša pred zahtevanimi dajatvami.

Toda vseh teh vprašanj ne bo obrtnik rešil in reševal sam. Prva in sveta dolžnost vseh onih, katerim veljajo te vrstice je, da zastavijo vse sile ter postavijo eksistenčno sposobnost obrtnika na trdnjšo podlago.

Cene rokodelskim izdelkom se morajo urediti od maksimalnega do minimalnega obsega, tako da si bomo glede cen obrtniških izdelkov na jasnem. Dalje se brezupne konkurence ne bi smelo favorizirati od zgoraj navzdol kot se

Naši nasveti k predlogom o novelizaciji obrtnega zakona

Obrtni zakon naj bo prilagojen interesom in dejanski zaščiti rokodelske obrti

Najbolj aktualna zadeva, o kateri se v zadnjih dneh obravnava v obrtniških krogih, je brez dvoma predlog novelizacije obrtnega zakona. Kot smo že v zadnji številki poročali, je ministrstvo trgovine in industrije predložilo zbornicam osnutek k spremembam novel obrtnega zakona. Toda bodisi, da je bil ta osnutek zamišljen samo kot osnova za naše dopolnitve, bodisi, da ministrstvo tudi sedaj, kakor leta 1931 ni upoštevalo tisočerih naših predlogov, nasvetov in zahtev, ki jih pošilja obrtništvo s svojih skupščin v obliki resolucij in brzojavk že sedmo leto v Beograd; dejstvo je, da je ta ministrski predlog zelo, zelo pomanjkljiv.

Ker nam torej predlagani osnutek obrtnikom zopet ne nudi nobenega jamstva, da pridejo vsa naša vprašanja vsaj v razgovor, zato moramo biti tokrat zopet vsi edini in odločni v svojih zahtevah ter čuječe stati na straži, da se nas zopet ne bo igralo, kakor se nas je še vedno doslej. V naslednjem ne bomo še prihajali s svojimi definitivnimi predlogi na dan, ker so ravnokar naše organizacije na delu, da zberemo vse dosedanje sklepe ter jih na svojih sestankih soglasno sprejete predložijo na merodajna mesta.

Odločilni činitelji še vedno ne znajo

dandanes dogaja, kajti že v naših prejšnjih člankih smo izvajali, da rokodelsko delo ne prenese take konkurence, če se hoče upoštevati kvaliteta, nujnost rednega plačevanja obrtnikovih dajatev ter kritje upravnih stroškov ter njegova lastna starostna preskrba. Tako dolgo dokler te razmere ne bodo izboljšane, tudi državne in samoupravne edinice ne morejo pričakovati fiskalnega efekta, s katerim računajo pri obrtniku.

Iz gornjih razlogov se nam odpira prav čudna perspektiva bodočnosti, še posebno sedaj, ko smo sledili v zadnjih dneh poročilom in gospodarskim razpravam v parlamentu in ob zasedanju banskega sveta. Iz javnosti pripuščenih poročil smo se lahko uverili o nerazumevanju za obrtnikove težnje. Zagovarjalo se je interese sušmarjev, za obrtnika-davkoplačevalca pa se ni našlo dobre besede. To dejstvo nas mora navdajati s še večjo skrbjo...

H koncu se moramo ustaviti še na sledeči primerjavi: naši listi poročajo o napredku obrti v vseh sosednih kulturnih državah. samo v naši državi se z obrtjo postopa po mačehovsko; za našega obrtnika nobena upravna oblast nima sploh nobenega interesa, v njihovih očeh je očitno obrtnik samo človek - kruhoborec. Zato se je treba čuditi ignoranci, kajti če ne znamo mi sami ustvarjati iz lastnega nagiba boljših življenjskih pogojev za obrtnika, tedaj naj bi nam bila v pobudo izkustva in uspehi tujine, ki so vprašanje obrtniške zaščite in skrbstva že davno rešili.

Obrtniki! Še ni zadnji trenutek za izboljšanje, od nas samih je odvisen uspeh, ki bo dosegljiv samo, če bomo v svojih zahtevah vsi edini in ne bomo od njih popustili pač pa vztrajali do konca rešitve našega položaja.

razlikovati pomena in vrednosti obrti. Ne vedo, da je najprvotnejša človeška umetnost obrt v obliki ročnega dela. Predno je nastalo poljedelstvo je obstajal početek obrti, kajti že takoj v začetku je bilo treba izvršiti orodje za prekopavanje zemlje, za lov itd. Iz obrti je nastala potreba izmenjave rokodelskih izdelkov: trgovina. Obrt daje istotako inicijativo industrijskemu izvrševanju vsakdanjih potrebščin. Obrt je prva, ki si mora najti novega udeleštvojanja, — ko povečini neupravičeno, včasih tudi radi sodobnega tehničnega razvoja — dotični delokrog zavzame industrija. Treba je torej vedno obrti kot prvemu izvoru naših nacionalnih in kulturnih dobrin nuditi največ moralne in dejanske pomoči ter zaščite. Drugo vprašanje bi bilo, kdo je obrtnik rokodelca in kaj je mojstrska obrt. Obrt je v pravem pomenu besede umetnost, kajti v obrti prevladuje ročno delo, za kar pa je zopet potrebno znanje, izurjenost in dolgoletna praksa. Pri obrti je treba celega in vsestranskega človeka. Razlik med industrijo in obrtjo je mnogo, vendar je najvažnejša ta, ki smo jo ravnokar navedli. Tako je n. pr. ključavničar obrtnik, toda izdelovalec ključavnic je industrijalec itd. Tudi je za naš čas nesodobno misliti, da je obrtništvo samo ono delo, ki se izvršuje na rokodelski način. Nasprotno, obrtniku se mora nuditi možnost, da v svojem rokodelskem obratu kolikor mogoče ročno silo nadomesti s strojnimi, toda ne zato, da bo več izvršil, nego zato, da pridobi na času in moči v korist strokovne izpopolnitve. To so osnovne misli organizacije obrtniškega dela. Iz tega sledijo druga vprašanja, ki bi jih moral obrtni zakonodavec imeti pred očmi, ko bo sestavljal novi zakon o ureditvi obrtniškega dela. Iz tega izvirajo vsa druga vprašanja za ureditev obrtne zaščite: strokovna, socialna in fiskalna. V strokovnem pogledu je treba skrbeti, da bo obrt imela dovolj usposobljenega naraščaja, v socialnem oziru naš obrtnik do danes še ni doživel niti ene zaščitne reforme in se postopa z njim kot s človekom, ki nima niti najosnovnejših državljskih pravic, zato pa je obrtnik z dneva v dan dobrodošel davčni objekt in predmet za pridobivanje novih denarnih virov. Nehote se je moral doslej tudi vsak nevednež poučiti, da so ta tri obrtniška vprašanja pri nas, če jih primerjamo s stanjem v ostalih kulturnih državah na zadnjem mestu. Pogleimo samo bolgarske obrtnike, ki v svoji državi gotovo nimajo ugodnejših pogojev za življenje, in vendar je njihovo obrtno šolstvo najbolj razvito na Balkanu, če ne v Evropi. Imajo svoje starostno zavarovanje, vlada je ravnokar uvedla zaščitne mere proti čevljarji industriji i. sl. Ne bomo naštevati raznih ukrepov drugih držav za zaščito obrtnika: Čehoslovaške, Rumunije, Turčije, Nemčije, Francije itd.

Naše prostovoljne organizacije, ki so po življenjskih prilikah svojih članov sodeč, še edino ugledne obrtniške institucije in se dajo primerjati s sodobnim razvojem obrtnosti, bodo predložile svoje predloge in na naši zbornici sloni dovolj odgovorna naloga, da te predloge na merodajnem mestu zagovarja in jih uveljavi.

Naše organizacije se v zadnjem času v krogu svojih članov posvetujejo glede sprememb obrtnega zakona. Sklica-

ni so že bili v vseh večjih centrih naše banovine širši sestanki. V Ljubljani je priredilo 25. pr. m. informativen sestanek svojega članstva Obrtniško društvo v Ljubljani skupno z Zvezo obrtnih društev. Na sestanku je bilo do 200 obrtnikov, ki so napeto sledili referentu dr. J. Pretnarju, ki je podrobno obrazložil predloge ministrstva. Dopolnilni predlog je podal predsednik g. Rebek, nakar so izrazili svoje želje tudi zastopniki združenj in prostovoljnih obrtnih organizacij.

Na poziv mariborske poslovalnice obrtnopospeševalnega zavoda so 21. t. m. zborovali v Mariboru zastopniki obrtniških združenj mariborskega okrožja. Razpravljali so o načrtu ministrstva za trgovino in industrijo za spremembo obrtnega zakona, in o pozivu zborničnega zavoda za pospeševanje obrta k sodelovanju na mednarodni obrtniški razstavi v Berlinu. Zborovanje, ki ga je vodil predsednik poslovalnice in svetnik zbornice za TOI Bureš Franjo, je trajalo od 9. do 14. ure. Poročila o obeh točkah je podal obrtnozadružni nadzornik g. Založnik. Z izrednim zanimanjem so navzoči obravnavali prvo točko. V vseh sklepih so bili docela složni. Važne predloge je obrtništvo stavilo med drugim v zadevah omejevanja kontrole združenj nad vzgojo vajencev, glede obrtnega dela v kaznilnicah, učinkovitega zatiranja neupravičenega izvrševanja obrti, obveznega obiskovanja obrtnih nadaljevalnih šol, olajšav v stavbnih obrtnih pravicah, ustanavljanja podružničnih obratov in spremembe preostrih socialnih določb obrtnega zakona. Posebno odločno zavrača obrtništvo mariborskega okrožja v načrtu predvideno reorganizacijo obrtniških združenj in popolno izločitev obveznih zveznih organizacij. Obrtništvo zahteva za primer, da bi te določbe ostale v načrtu, takojšnjo ustanovitev zveze združenj po društvenem zakonu in ekspoziture Zbornice za mariborsko in celjsko okrožje. Zborovanju so prisostvovali tudi mestni obrtni referent dr. Senekovič, svetnik zbornice Sojč in predsednik okrožnega odbora Novak.

Obrtnik in sedanost

Velika ovira, morda ena izmed največjih, da obrtništvo nima prestiža, kakršnega si zasluži je v tem, ker obrtniku manjka — zavednosti...

Ako pogledamo na druge stanove, vidimo da so — pred nami — in to zaradi tega, ker imajo več smisla — za strokovno izobrazbo.

Časi, ko je zadostovala le praktična usposobljenost — so prošli. Sedanjost zahteva od vsakega poedince tudi teoretičnega znanja in izobrazbe duha; ako se ne bomo znali prilagoditi časovnim zahtevam, nas bo čas izločil kot nesposobne, kar žal že preveč občutimo na lastni koži.

Obrtniški stan predstavlja številčno moč, katere se bi morala upoštevati povsod — ako se bi ista izkoristila. Uvaževati je treba dejstvo, da bi naše zahteve morale biti podkrepljene s posamezno prežeto obrtniško zavestjo, katero bi predstavljali v javnosti — potom svojega tiska, ki je obenem naša skupna beseda, s katero izražamo svoje želje in naše zahteve. Obrtniški list mora biti mogočna manifestacija skupne strnjene fronte našega obrtnika, ki gre v borbo za svoje pripadajoče pravice.

Naše glasilo bi moralo imeti, pravilno, tudi prvo mesto, pred političnimi listi, v naših družinah. Razumeti je treba, da naš stanovski list zastopa naše interese pred javnostjo, pred katero smo le toliko vpoštevani v kolikor se uveljavljamo. In to pomeni, da čim več ima list aktivnega življenja, tem večja je naša životvornost, ki mora odločevati pri vseh obrtniških zadevah.

Strokovni list posreduje neposredno med obrtnikom, trgovcem in potrošnikom!

Ali še ne veste, da vsakega naročnika Obrtnega vestnika, ki poravna tekočo naročnino in prijavi svoje podatke, zavarujemo za dinarjev 5000.—. Plačajte še danes naročnino za svoj strokovni list. šte. ček. pol. je 10860, naslov pa: Ljubljana, Sv. Petra c. šte. 4. Ljubljanski naročniki lahko naročnino poravnajo tudi osebno v upravi. Ne dopuščajte, da Vas bomo morali opominjevati. Vedite, da je to zvezano s precejšnjimi stroški, ki so v škodo listu.

Naše glasilo mora nositi znak, da z njim živimo ter se tudi zavedamo njegovega pomena in važnosti!

Če bomo z njim živeli bo naša potrebna skrb da ga redno plačujemo in tudi razširimo, da zvedo še drugi, da se obrtniki prebujamo iz svoje rezerviranosti, stopamo — v vrsto, ki nam pripada med drugimi stanovi.

Tožbarjenje in zdihovanje o slabih časih — nič ne pomaga. Pokazati moramo svetu, da svoji nalogi nismo dorastli le praktično in kvalifikativno, — ampak tudi načelno in umsko!

Ako dandanes bijemo najtežji eksistenčni boj, je krivda tudi v tem, ker smo se prepozno zavedali svoje organske povezanosti. Ali je potem kaj čudnega, če so drugi uvidevnejši, znali izrabiti čas in razmere v svojo korist.

Dopisujte v Obrtni vestnik. Obrtnik, ki poleg svojega poklica dopisuje v svoj strokovni list, pokaže razumevanje tudi za težnje svojih lastnih tovarišev obrtnikov!

Nove obremenitve grafičnih obrti

Kot kaže položaj, je kriza tiskarskih podjetij, posebno manjših na vrhuncu. Mezdno gibanje, ki je prineslo po sporazumu v Dravski banovini tiskarnarjem nove dajatve, je še bolj poostriilo že itak težki socialni položaj tiskarske stroke. Znatno so se podražile tudi surovine. Razumljivo torej, da naša tiskarska podjetja morajo delati z minimalnim dobičkom. Posledica se že opaža v tem, da se tiskarska podjetja prav nič ne potegujejo za izdajanje novih del, z ozirom na to, da je bil naš tiskar vsa stoletja nazaj širitelj domače nacionalne kulture. Položaj samostojnih obrtnih tiskarskih podjetij še najbolj ogroža konkurenca in šušmarstvo velikega števila državnih tiskarn, ki delajo v lastni režiji. In vendar je tiskarstvo nekoč najbolj procvitalo in se ga mora še danes smatrati kot najdonosnejši vrelec nacionalnih dohodkov.

Uredba o državnih tiskarnah umaknjena

V soboto je bila v Beogradu anketa o nameravani novi uredbi o državnih tiskarnah. Ankete so se udeležili poleg prosvetnega ministra in njegovih referentov zastopniki knjigarnarjev in tiskarnarskih organizacij vse države. Po dolgotrajni razpravi je minister pristal na zahtevo tiskarnarjev in knjigarnarjev, naj se uredba, po kateri bi bilo monopolizirano tudi tiskanje šolskih knjig, zaenkrat umakne in temeljito predela. Minister je obljubil, da bo pri novi sestavi uredbe upošteval utemeljene pripombe in pomisleke, ki so jih knjigarnarji in tiskarnarji sporočili na anketi in že prej v svojih spomenicah. Prav tako je obljubil, da bo odgodeno uveljavljanje zakona o učbenikih, v kolikor se nanaša na monopolizacijo šolskih knjig.

Lipski sejem 1938

Obrtništvo je letos zastopano v velikem številu. — Pregled za obrtnika zanimivih razstav.

6. marca prične Lipski spomladni sejem. V vednost posetnikom sporočamo, da je Lipski sejem najboljša prilika, da se tudi obrtnik pouči o najnovejših pridobitvah sodobne tehnike. Iz leta v leto se stopnjuje sodelovanje obrtništva na mednarodnih vzorčnih razstavah. Torej napačno bi bilo mišljenje, da so velike razstave namenjene samo veliki industriji in trgovini. Lipski vzorčni sejem bo razstavljal letos najrazličnejše izdelke iz galanterije in hišne male industrije. V dvajsetih velikih dvoranah bo prirejena velika stavbna in tehniška razstava. Kot posebnost pride letos na lipski sejem skupna razstava strokovnih združenj, razstava umetne obrti; dalje bo zelo zanimiva razstava stanovanske kulture, keramike, ter revije obrtništva, ki ustvarjajo modo. Obrtništvo bo torej tudi na letošnji spomladanski razstavi prišlo v polni meri na svoj račun.

Tudi obrtnik lahko postane minister

Julij Raab, predsednik avstrijske obrtne zveze kot minister za trgovino in industrijo v avstrijskem parlamentu.

Predsednik avstrijske obrtniške zveze Julij Raab je bil pred kratkim imenovan v avstrijski vladi za trgovinskega ministra. Vsi, ki so imeli priliko spoznati zelo simpatičnega predsednika avstrijskih obrtnikov, se morajo razveseliti ob izvolitvi. Ta slučaj nam kaže kaj more doseči v državi, ki ceni pošteno gospodarsko in stanovsko delo tudi obrtnik, stavbeni mojster. Obrtnik, na čelu jugoslovenskega trgovin-

skega ministrstva! Ali je v naši državi, ki po svoji kulturni višini in duhu demokratizma gotovo ne zaostaja za sosedno Avstrijo, sploh mogoče? Naši obrtniki si bodo iz tega napravili

Uradni predlogi in določbe

POJASNILO K DELAVSKEMU STAROSTNEMU ZAVAROVANJU

Uredništvo našega lista je prejelo od ravnateljstva OUZD v Ljubljani dopis, ki ga v pojasnilo obrtnikom priobčujemo:

... V Vašem spoštovanem listu »Obrtni Vestnik« z dne 15. II. 1938. ste na strani 2. priobčili tudi poročilo o sklepu občnega zbora obrtnega društva v Kočevju. V tem poročilu navajate, da so gg. obrtniki iznašali pritožbe proti uradu radi plačilnih nalogov...

... K ostali vsebini tega poročila si dovoljujem pripomniti sledeče: Naše starostno in invalidsko zavarovanje predvideva skrajno nizko premijo 3%. V pokojninskem zavarovanju nameščencev znaša ta premija 12%, v rudarskem zavarovanju 10 do 14%, v drugih državah v delavskem zavarovanju 10% ali več. Za 3%-no premijo naš zakon nudi izredno veliko. Bojimo se, da dohodki ne bodo krili izdatkov zlasti radi tega ne, ker je karenčna doba v tem zavarovanju zelo kratka in pa, ker je z 10 letnim zavarovanjem dosežen maksimum pokojnine in zavarovanec nima interesa z daljšo zaposlitvijo dobiti pogoje za višjo pokojnino. V tem tiči velika nevarnost za prevelik naval na ustanovo radi pokojnin. Starostna doba 70 let je gotovo previsoka, v drugih državah znaša ta doba 60 do 65 let, v rudarskem zavarovanju tudi 55 let. Z znižanjem starostne dobe od 70 na 55 let, se seveda avtomatično zvišajo

sami sodbo. Pripominjamo še, da je g. Raab podpredsednik mednarodne obrtne zveze in da je vedno na čelu vsake širše akcije za mednarodno obrtniško zблиžanje.

izdatki, kar ima za posledico nujno potrebo zvišanja premije. Ker pa običajno delovni človek za delo onemore kmalu po 55. leti starosti, je naravno, da bo 95% delavstva imelo pravico do onemoglostne rente brez ozira na starostno dobo.

PAVŠALNI PROMETNI DAVEK OD KLANJA PRAŠIČEV

V pogledu gornjega vprašanja je nastal pri določanju prometnega davka nespornost radi pojmovanja »kmetovalec«. K temu pojasnjuje fin. ministrstvo sledeče: pojem besede kmetovalec je obrazložen v t. 15. čl. 32. zak. o dir. davkih. Kot kmetovalec se smatra oni, ki sam ali z družinskimi člani, odnosno z najetimi močmi obdeluje svoje ali v najem vzeto polje. Dočim se ne more smatrati za kmetovalca onega, ki poleg gori omenjenih del izvršuje še kako obrt. Pri določitvi pavšalnega prometnega davka za zaklano žival za lastno uporabo naj se torej tolmači za kmeta, samo oni ki izvršuje v gornjem smislu obrazloženo delo, kajti samo kmetovalci so oproščeni tega davka.

POSEBNA KONTROLNA TAKSA ZA UVOŽENO SVILENO BLAGO

Fin. ministrstvo je prineslo sledečo odredbo: po sporazumu z pristojnimi ministri ostane kontrolna taksa za uvoženo svileno blago za l. 1938. neizpremenjena. Taksa je plačljiva takoj pri uvozu pri car. uradu ter znaša 2 din za kg. blaga.

Pravilno pojmovanje besede »dobiček« pri obrtniku

Rokodelske kalkulacije izkazujejo po navadi nek dobiček, kakor pri vsakem drugem samostojnem opravilu in poklicu. Žal moramo ugotoviti, da so ti takozvani »dobički« brez vsake podlage, posebno se to dogaja ponavadi pri enih in istih obrtnikih, ki se potegujejo za vsako malenkostno popravilo, kot n. pr. za popravilo vrat, ključavnice itd., gre do pri tem v brezcenje, poleg tega pa še govore o do 80% doseženem dobičku. Vprašujemo se, kam gre ves dobiček teh obrtnikov, kajti če bi v njihove račune natančneje pogledali, bi ugotovili baš nasprotno. Torej s tem dobičkom ni nekaj v redu. Da, tako je! V vseh sličnih primerih namreč lahko ugotovimo absolutno nepoznavanje pojma glede »dobička«. To kar ti obrtniki imenujejo dobiček, je namreč vsota zneskov za njihovo lastno delovno plačo ali mezdo in kar je že v zvezi z raznimi lastnimi režijskimi in nakupnimi stroški. Iz tega »dobička« obrtnik potem odplačuje davke, toda če mu še kaj ostane za lastno preživljanje je pa vprašanje.

Vsakemu obrtniku, ki dela kot delovna moč, pritiče plača sorazmerna njegovi sposobnosti, kot najboljšemu kvalificiranemu delavcu. Vendar to niti daleč še ni dobiček. Naj navedemo en tak primer:

Obrtnik ima letnega prometa 100.000 Din. V istem letu je imel izdatkov za material, mezde in režije 60.000 Din,

pri čemer se je že upoštevalo, da je za režijo računat vse, kar spada: n. pr. delavnica, davki, izdelki, odpisi itd. Potem bi vsak nevešč obrtnik takole nastavljal račun: 100.000 Din sem prejel, 60.000 Din sem porabil, torej sem imel od tega 40.000 Din dobička, kar da 40% od prometa. V tem je torej napaka, kajti o kakem dobičku tu ni govora.

Pravilno sestavljena kalkulacija zgleda pravilno sledeče: Kakor vsak vesten pomočnik, najmanj toliko zasluži tudi obrtnik pri svojem vsakdanjem delu. Recimo, da zasluži 2500.— dinarjev mesečno, kar daje letno 30.000 Din. Ako odštejemo torej to mojstrovno mezdo v znesku 30.000 Din od prej označene vsote, nam ostane samo še 10.000 Din, kar daje skupno 10% od prometa. Teh 10% smatramo lahko šele za pravi dobiček, za vse rizike gube in prihranek, kot rezervo, nabavo strojev, napredek obrti itd.

Zloraba besede »dobiček« mora v obrtniških vrstah enkrat za vselej prenehati. Zavedamo se, da to ne bo šlo v glavo nekaterim obrtnikom, ki so doslej zastoj delali. Toda moramo se navaditi pravilno kalkulirati, potem bomo šele pravilno sodili. Skrajni čas je, da prenehamo s svojimi samomorilnimi poskusi ter svoje obratovanje postavimo na trgovsko podlago. Potem bo tudi naše delo pravilno upoštevano.

Ing. arch. Rado Kregar:

Načrtno gospodarstvo sodobne Nemčije

NEMŠKI KAPITALIZEM

Individuelni kapitalizem je pred vojno zgradil v Nemčiji industrijo v takem obsegu, da je njena produkcija daleko pressegala potrebe nemškega gospodarstva. Ta industrija je bila zgrajena iz spekulativnih namenov in preračunjena na izvoz. Ko pa si je po vojni večina držav zgradila lastno industrijo, ne more Nemčija v teh državah več v toliki meri prodajati svojih proizvodov. Tudi je imela Nemčija pred vojno kolonije, ki so ji dobavljale cenene surovine in kamor je v znatni meri izvažala svoje industrijske izdelke. Agrarnim državam je z lahkoto plačevala živila z izkupičkom svojih dragih industrijskih produktov. Zato je tudi zanemarila v znatni meri svoje kmetijstvo. Ko pa je po vojni zgubila svoje kolonije, ki so ji dobavljale cenene surovine, je postala njena produkcija industrijskih izdelkov dražja, tako, da ne more več v polni meri konkurirati ostalim industrijskim državam. Tako se danes maščuje spekulativno gospodarstvo predvojnega kapitalizma in je današnja gospodarska kriza nemškega gospodarstva v veliki meri posledica tega ropnega gospodarstva.

Nemški kapitalizem je danes povsem nacionalnega značaja. Iz njega je izločen ves internacionalni, pred vsem židovski vpliv in karakter. Tako je tudi razumeti, da je nemški kapital v polni meri sodeluje na obnovi narodnega gospodarstva in prispeva ogromna sredstva, ki jih to gospodarstvo potrebuje v boju za svojo neodvisnost, za svoj obstoj. Nemški kapitalizem je splošno potrebo, da če se hoče obdržati na vodilnem mestu v narodnem gospodarstvu, če hoče rešiti sebe in državo gospodarskega poloma, mora v polni meri sodelovati in priskočiti na pomoč z vsemi razpoložljivimi sredstvi. Tudi je spoznal, da mora prenehati s spekulativnim ter ropnim gospodarstvom z narodnim premoženjem in naravnimi dobrinami ter prirodnimi zakladi, kakor tudi z narodno delovno energijo. Spoznal je, da je racionalna izraba dobrin in delovnih sil edino pravilna, da more ta edina roditi trajne koristi in uspehe ter zavarovati narodno imovino pred škodljivimi posledicami, ki so sledile še vsakemu ropnemu gospodarstvu. To je tudi vzrok, da je iz svoje srede izločil ves židovski, pred vsem pa židovski vpliv, ki nima prav nikjer interesa za splošne in

skupne koristi širših plasti prebivalstva, najmanj pa smisla za nacionalne in državne interese. Aktivnemu sodelovanju nemškega velekapitala na reorganizaciji narodnega gospodarstva je pripisati visok življenjski standard nemškega delavstva, ki je višji kot v vsaki drugi državi Evrope.

NEMŠKI MILITARIZEM

Pomanjkanje surovin povzroča v veliki meri skrajna militarizacija celokupnega nemškega prebivalstva. Nobena država na svetu ni tako skozi in skozi militarizirana, kot ravno Nemčija. Organizacija obrambne sile nemškega naroda je povsem sistematična ter jo izvaja nemško državno vodstvo po točno začrtanem programu in do zadnjih potankosti izdelanem načrtu. Ta organizacija začneja z vojaško vzgojo šolske mladine, ki se mora že v zgodnji mladosti vežbati v rabi orožja. Tudi vsa društva ter razne organizacije imajo obvezno vojaško vzgojo in vežbanje v orožju. Vse prebivalstvo pa se stalno vadi v uporabi obrambnih sredstev in naprav za slučaj sovražnega napada, pred vsem iz zraka in pred strupenimi plini. V službi militarizma stoji danes velik del narodnega gospodarstva, ki mora izdelovati potrebno orožje in obrambna sredstva in oskrbovati nemško vojsko za izvedbo militarističnega programa. Tudi morejo Nemci vso svojo industrijo v najkrajšem času preustrojiti v vojno industrijo. Mehanizacija in motorizacija nemške vojske je izvedena do skrajnosti. Z ozirom na nemško cestno in železniško omrežje in upoštevajoč motorizacijo nemških prometnih sredstev, katera more Nemčija v 24 urah vključiti v vojaško službo, je udarna sila nemške vojske ogromna.

Za vso to oborožitev nemškega vojaštva in za opremo civilnega prebivalstva z obrambnimi sredstvi in napravami, je rabila in še rabi Nemčija velike množine surovin. V te namene pa ne more uporabljati nadomestkov in surogatov, oziroma je njihova uporaba zelo omejena. Ti nadomestki so baš za te namene premalo izkušeni, premalo trajni in odporni. To je tudi razlog, da išče in uporablja nemško gospodarstvo nadomestke za druge pred vsem za izvozne industrijske produkte in izdelke. Zato izgublja danes Nemčija inozemske gospodarske trge, ne vsled slabe kvalitete izdelave, temveč vsled uporabe nadomestkov in utrujenosti materiala, katerih se pač industrije drugih držav ne poslužujejo, ker imajo dobrih surovin na pretek in tudi zdravega materiala.

NEMŠKA ZUNANJA POLITIKA

Vsestranska gospodarska in vojaška pripravljenost pa je merodajna za nemško zunanjo politiko. Ona tvori zaključni del njenega celotnega programa, v katerem je organizacija in izvedba načrtnega gospodarstva le sredstvo za izvedbo skrajne militarizacije nemškega prebivalstva, nemške države. Militarizem tvori danes ono silo, na katero se opira vsa nemška zunanja politika. Kakor gospodarska, tako je tudi nemška zunanja polit. načrtna, smotrna in brezobzirna, ki deluje precizno in tvori zaključno stopnjo celotne organizacije. Na vsak njen korak in ukrep reagira celoten nemški narod. Kljub avtoritativnemu režimu in diktatorični oblasti »Führerja«, izvaja nemška zunanja politika ukrepe, navidezno po volji celega naroda. Vsi važnejši ukrepi se izvrše po predhodnem, dobro organiziranem in pripravljem plebiscitu. Izstop iz Društva narodov, zasedba Poruhrja, priznanje rimskega imperija, vmešavanje v špansko revolucijo, zveza z Japonsko, zahteva po združitvi vseh Nemcev, kolonije, so stopnje, po katerih namerava priti Nemčija do končnega cilja, to je do gospodarske in politične hegemonije.

Objektiven opazovalec mora zmožnosti današnjega državnega vodstva, ki je znalo organizirati ta kompliciran aparat, ki tako brezhibno funkcionira, priznati. Občudovati mora življenjsko silo nemškega naroda, ki skuša premagati vse ovire in zapreke z nezlomljivo voljo, z lastnimi močmi in neumornim delom svojih rok in duha.

ZAKLJUČEK

Reorganizacija nemškega gospodarstva, uvedba in izvajanje do potankosti zasnovanega programa načrtnega narodnega gospodarstva in uspehi tega smotrenega organizatoričnega dela, dajejo pobudo in postajajo merodajni za slične pokrete v številnih drugih državah Evrope.

Gospodarska obnova Rusije, Italije, Češke, Turčije, Grčije, Romunske itd., začneja, z uvedbo reform, ki omogočajo uvedbo in izvajanje načrtnega gospodarstva.

Nimam namena, kar izrečno povdarjam, propagirati danes nemški režim, ki izvaja najdosednejše program svojega načrtnega gospodarstva, pač pa želim opozoriti na številne prednosti, ki jih ima narodno gospodarstvo in ogromne koristi, ki izvirajo

Ali ste že poravnali naročnino za Obrtniški koledar 1938? Ako še ne, tedaj plačajte še danes po ček. pol. št. 14043 znesek din 12.—

za vse prebivalstvo od načrtnega gospodarstva. Tudi povdarjam, da načrtnega gospodarstva ni istovetiti z gospodarsko avtar-kijo. Pač pa more tvoriti gospodarska avtar-kija cilj, oziroma končni rezultat gotovega načrtnega gospodarstva.

Današnje prilike dokazujejo, da izvaja-nje načrtnega gospodarstva ni vezano ne na gotovo politično ali svetovno naziranje, tudi ne na gotov režim. Pred vsem je tu volja preprečiti špekulativno izkoriščanje naravnih dobrin in delovnih sil prebivalstva v sebične, privatne interese gotove kaste, velekapitala pred vsem židovskega, oziroma tujih držav. Važen moment igra tudi prebujenje nacionalne zavesti, dotičnega naroda.

Gibanje obrti v IV. četrtletju 1937

Zbornični urad je sestavil statistične podatke za zadnje četrtletje preteklega leta, po katerem je znašalo število prijav novih obratov odnosno ustavit:

	prijav	odjav
industriji	5	1
obrta	282	243
trgovini	223	191
gostinski obrti	102	65

V skupini rokodelskih in prostih obrtov opažamo večji napredek pri mizarjih, briv-cih, pekih, mesarjih in krojačih, dočim je nazadovalo število kovačev, kolarjev, so-darjev, usnarjev, šivilj, čevljarjev, mlinov in izposojevalnic mlatilnic. Podrobno se je kretalo število po posameznih strokah na sledeči način:

	prijav	odjav
Vrtnarji	2	1
Izdelovanje cem. izdel.	2	2
Izd. kipev iz mavca	1	—
Pridobivanje gramoza	—	1
Opekarni	2	—
Lončarji	—	3
Pečarji	1	—
Kovači	8	14
Kovači podkovni	1	4
Ključavničarji	2	—
Kleparji	2	—
Elektrotehniki	2	1
Mehaniki	6	2
Urarji	3	—
Kolarji	4	8
Zage	13	5
Mizarji	33	16
Sodarji	—	4
Izdelovanje kopit	1	—
Pletarji	1	1
Usnarji	1	5
Sedlarji	3	—
Usnj. galanter in torbar	1	—
Metlarji	1	—
Gačenje živali	—	—
Vrvarji	—	1
Izdelovanje pletenin	2	3
Tkalci	1	1
Tapetniki	2	—
Izdelovanje perila	1	1
Krojači	27	12
Šivilje	18	29
Krznarji	1	—
Klobučarji	1	1
Modistke	—	3
Dežnikarji	—	1
Pralnice in likalnice	—	1
Čevljarji	28	37
Brivci in frizerji	13	5
Izdelovanje papirnih vrečic	1	—
Izdelov. biser. gumbov	1	—
Mlini	4	14
Mlin kmečki	9	—
Peki	21	11
Izdelovanje testenin	1	—
Slaščičarji	5	3
Medičarji	1	1
Mesarji	23	14
Klobasičarji	1	—
Izdel. mlečnih izdelkov	3	1
Praženje kave in izdel. kav. ekstraktov	—	1
Izdelovanje žganja	9	1
Pečenje kostanja	—	1
Izdel. kemič. izdelkov	—	1
Izdelovanje kolomaza	1	—
Topljenje loja	1	—
Oljarne	1	1
Izdelovanje oglja	1	—
Stavniki	1	2
Zidarji	1	1
Tesarji	1	4
Krovci	—	1
Dimnikarji	—	—
Fotografi	2	3
Elektrarne	2	1
Konjači	1	—
Pogrebno podjetje	1	—
Izposojevanje mlatilnic	2	17
Godbeniki	—	2
Razno	2	1
Skupaj	282	243

Interesantno sliko nudi krajevna poraz-delitev prijav in odjav po srezih. Dočim je na primer v kranjskem in radovljiškem srezu ter v Ljubljani število prijav in od-jav skoro uravnovešeno, je v Kočevju šte-vilo odjav še enkrat tako veliko kot število

Upoštevač vse ugodne pogoje, ki jih ima naša država v bogatih ležiščih surovin in drugih naravnih dobrin, v bogastvu delovne sile svojega prebivalstva, v bogastvu naravnih krasot, more doseči naše prebivalstvo najugodnejši življenjski standard, če uvedemo tudi mi v vse naše delo več sistema, več reda, več discipline, nacionalne zavesti in to na vseh poljih svojega udejstvovanja. Te lastnosti pa so elementi vsakega načrtnega gospodarstva.

Zelja, da pomagam in sodelujem na go-spodarskem, kulturnem, nacionalnem in moralnem preporodu slovenskega, hrvaškega in srbskega naroda me je vodila, da sem objavljajal ciklus člankov o načrtnem gospodarstvu današnje Nemčije.

prijav. Znatnejši napredek nad vsemi dru-gimi srezi beleži Maribor desni breg, ka-teremu sledi ljubljanska okolica.

Po srezih razdeljeno je stanje prijav in odjav obrti sledeče: (prve številke pomeni-jo prijave, druge odjave) Ljubljana mesto 26—24, Brežice 2—6, Celje mesto 9—6, Cel-je okolica 9—9, Črnomelj 5—2, Dravo-

Razvito obrtno šolstvo je temelj ureditve našega narodnega gospodarstva, posebno za uravnovešanje obrtniške proizvodnje in blagostanja

Med nešteti problemi, ki jih jugoslo-venski obrtnik, posebno pa na kulturni stopnji višje stoječi slovenski obrtnik, vedno in vedno oživlja, je tudi ureditev obrt-nega šolstva. Zveza obrtnih društev ima v svojih vrstah zaslužene borce za procvit obrtnega šolstva. Zveza je in bo še vedno preko svojih obrtnih edinic proučevala po-trebe naše strokovnega šolstva, kajti za-veda se, da je procvit našega šolstva pred-pogoj za napredek in blagostanje obrtni-štva. 23. t. m. so Zbornice v Novem Sa-du sklicale konferenco o ureditvi obrtnega šolstva. Naše uredništvo si šteje v posebno zaslugi, da more ob tej priliki tudi širše vrste obrtništvu informirati o potrebah našega strokovnega šolstva. Iz nekaterih važ-njših poglavij predstojčega referata, ki ga je podal na konferenci prof. ing. arch. Kre-gar, se seveda ne more kritično predočiti celokupni problem, kakor tudi sama konfe-rencia, o čigar dnevnem redu bomo še poro-čali, — ne bo mogla izčrpati vsega vpraša-nja, zato bodo naše kolone na razpolago či-tateljem, ki žele iznesti svoje predloge v tej zadevi.

SPECIJALNE STROKOVNE ŠOLE

Hitro se razvijajoča industrija je rabila vedno večje število delavskega naraščaja s posebno izvežbanostjo za delo pri stro-jih. Specijalizacija dela v industrijski pro-dukaciji je zahtevala ločitev strokovnega pouka obrtnega in industrijskega narašča-ja. Ker je imela zadostna denarna sredstva na razpolago, si je ustanovila svoje lastne strokovne šole katere je opremila tudi z delavnicami in stroji. Prvotno železna, pozneje tekstilna, nato kemična, grafična, elektrotehnična, in druga industrija je uvedla v teh šolah popolno specijalizacijo strokovnega pouka. Razvoj in napredek strokovnih šol za industrijski delavski naraščaj je postajal vse večji. To je imelo za posledico izboljšanje kvalitete industrijskih izdelkov. Kvaliteta dela je postala tu-di v industrijski produkciji odvisna od strokovno izvežbanega delavskega narašča-ja.

NAŠA POLITIČNA IN GOSPODARSKA OSAMOSVOJITEV

Obnova po vojni opustošenih krajev je povzročila veliko potrebo in povpraševa-nje po vseh mogočih obrtnih in industrij-skih izdelkih. Niti naša obrt, niti indu-strija pa ni bila pripravljena na tako go-spodarsko konjunkturo. Ne ena ne druga ni mogla izdelati tistih množin, ki jih je rabila obnova mlade države. Zato so se hitro ustanovljala v velikem številu nova obrtna in industrijska podjetja. Ta nena-den in nepripravljen porast podjetij pa je imel to slabo stran, da niso mogla dobiti zadostnega števila izučenih delavcev. Ker tudi naše strokovno šolstvo na to ni bilo pripravljeno, ni moglo vzgojiti pravočasno dovolj naraščaja. Gospodarska konjunktura je bila vzrok, da so obrtne oblasti izda-jale koncesije in obrtna dovoljenja tudi podjetnikom brez zadostne strokovne na-obrazbe. Oblasti pri tem niso mislile na kvarne posledice. Pri podeljevanju konce-sij posebno omejenih, bi morale zahtevati naknadno strokovno izpopolnitev in staviti to kot pogoj za poznejše izvrševanje obrt-ne in industrijske prakse. Naše strokovne šole pa bi morale nuditi tem mojstrom in podjetnikom manjkajoče strokovno zna-nje. S temi koncesijami so oblasti odpr-la vrata sušmarstvu, katerega danes skoro ni mogoče zatreti. Sicer je sušmar-stvo iz pravnega vidika vsako izvajanje strokovnega poklica brez zakonitega obrt-

grad 10—2, Gornjigrad 0—0, Kamnik 10—8 Kočevje 1—10, Slov. Konjice 0—3, Kranj 11—13, Krško 2—3, Laško 10—7, Lendava 4—25, Litja 4—0, Ljubljana okolica 45—13, Ljutomer 6—8, Logatec 7—10, Maribor me-sto 17—13, Maribor desni breg 34—11, Ma-ribor levi breg 6—12, Murska Sobota 12—11, Novo mesto 8—5, Ptuj 2—4, Ptuj okolica 6—10, Radovljica 10—10, Slovenj-gradec 8—2, Škofja Loka 12—7, Šmarje pri Jelšah 6—7.

S to statistiko je zaključena tudi obnem celotna lansko letnastatistika, ki kaže skup-no sledeč obseg gibanja obrtov:

	Prijav	Odjav
Industrija	13	18
Obrt	1070	873
Trgovina	832	678
Gostinstvo	355	212

V celoti potrjujejo te številke, da je dravska banovina z obrati navedenih strok zasičena in da se snovanje novih obratov vrši na račun obsega in prometa obstoječih obratov, katerim se število odje-malcev, kakor tudi poslovno področje čim-dalje bolj zmanjšuje.

nega dovoljenja. Taka dovoljenja so pod-jetniki sicer imeli, niso pa imeli zadostne kvalifikacije, da bi mogli pravilno izvrše-vati svojo obrt. Sušmarstvo pa je dejan-sko vsako izvrševanje strokovnega dela brez zadostne kvalifikacije, ne glede na obrtno dovoljenje. Sušmarstvo je največje zlo, ki dela nepregledno škodo našemu na-rodnemu gospodarstvu. Vsled neznanja uničuje tvarine in gradivo, katere nestro-kovnjaško uporablja in povzroča s tem ško-do tudi delu, ki je pravilno izvršeno. Tudi v podjetjih samih so se pokazale kaj kma-lu posledice tega postopanja. Vsled ugod-nih gospodarskih prilik so podjetja rasla. Imela so zadosti naročil in dela. Mojstri pa niso mogli slediti zahtevam in potre-bam, ki se kažejo v vodstvu povečanega obrata. Še bolj pa so se pokazali nedo-statki v vodstvu, čim se je pojavila tudi pri nas po večletni konjunkturi gospodar-ska kriza. Kakor so preje podjetja rasla, se razvijala in množila, tako so vsled po-manjkanja denarnih sredstev in gospodar-skega zastoja v istem tempu in številu pro-padala. Ne samo to, premalo je bilo razu-mevanja s strani merodajnih faktorjev! Premajhno je bilo znanje podjetnikov, pre-majhna življenjska moč in gospodarska si-la njihovih podjetij. Bila so premalo od-porna, da bi mogla prenesti večje gospo-darske pretresljajce. V teh časih so podleg-la celo številna stara in renomirana pod-jetja, ki so imela prvovrstno vodstvo, kva-lificirano delavstvo in svojo tradicijo. Z njimi pa se je izgubila tudi ona solidnost dela in izdelkov, ki je sad dolgoletne prak-se in izvežbanosti v ročnem delu. Po naj-več jih je upropastila nelojalna konkurenca in nesolidnost mlajših podjetij.

VSLED PREVRATA NASTALE MOTNJE V NAŠI STROKOVNI VZGOJI

Nenadoma prekinjeni politični in kultur-ni, posebno pa gospodarski odnosi in stiki z večjimi kulturnimi in gospodarskimi cen-tri bivše Avstrije in Ogrske, so pretrgali tudi vse vode in žile, po katerih so se skozi desetletja pretakali življenjski soko-vi strokovne vzgoje. Ti centri so imeli tu-di vse ostale ustanove, ki nudijo strokov-nemu šolstvu pogoje za normalen razvoj in napredek. Obrtni in tehnološki muzeji s svojimi velikimi in popolnimi zbirkami, so postali po prevratu nedostopni našim obrtnikom in strokovnjakom naraščaju sploh.

Naši mojstri so preje obvladali vsaj po en tuj jezik, navadno nemščino. Zato so mogli obiskovati razne tečaje, obrtne in strokovne šole na Dunaju, v Grazu, v Pra-gi, v Budimpešti, pa tudi v inozemstvu v Münchenu, Berlinu, Zürichu itd. Mogli so zasledovati razvoj in napredek svoje stro-ke, če že ne drugače, pa vsaj iz tuje lite-rature.

Pred prevratom so prihajali v naše kraje tuji obrtniki iz večjih avstrijskih mest. Pri nas so se stalno naselili in izvrševali svo-jo obrt. S seboj so prinesli izkustva in razne tehnične pridobitve, ki so bile našim obrtnikom še nepoznane. Od njih so se jih kmalu pričeli in jih uporabljali pri svo-jem delu. Danes pa je tudi ta način stro-kovnega izpopolnjevanja našim ljudem za-vrt. Strogi predpisi o zaščiti našega delav-stva onemogočajo naselitev in izvrševanje obrtnega poklica inozemskih državljanov. Iz enakih razlogov je tudi našemu naraščaju otežkočeno prakticiranje in specija-lizacija v inozemskih podjetjih. V zadnjem času skuša doseči naše in nemško obrtni-štvo izmenjavo strokovnega naraščaja. Se-veda se te zamenjave morejo poslužiti le oni mojstri in pomočniki, ki obvladajo

× Skupno združenje obrtnikov v Dolnji Lendavi vabi članstvo na redno letno skup ščino 19. marca ob 9. uri v veliko dvorano hotela Krona. Na dnevnem redu so obi-čajna poročila. Opozorjamo posebno na točko 8. in 9. ki vsebujeta volitve delega-tov v okrožne odbore ter spremembo čl. 31. zadružnih pravil, ki govori o razdelitvi strokovnega delokroga. Posamezne predlo-ga je treba predložiti najmanj tri dni pred skupščino.

× Udeležba na mednarodnem velesjemu v Milanu. Trgovinski muzej Zavoda za po-speševanje zunanje trgovine v Beogradu obvešča, da se bo mednarodni velesjem v Milanu otvoril 12. aprila t. l. in da morajo zato zainteresirani, ki se nameravajo udele-žiti velesjema kot razstavljalci, svojo ude-ležbo že sedaj prijaviti. Prostor v jugoslo-venskem paviljonu je našim razstavljal-cem brezplačno na razpolago; brezplačen je tudi prevoz blaga do Milana in nazaj. Udeležbo je prijaviti čimprej Trgovinske-mu muzeju Zavoda za pospeševanje zuna-nje trgovine v Beogradu, Miloša Vel. 29.

Poravnajte naročnino!

nemški jezik. Dosedaj so pošiljala le več-ja industrijska podjetja nekaj svojih naj-boljših inženjerjev, tehnikov in delavcev v inozemska podjetja, da se tam specializirajo za gotova dela.

V našo državo prihajajo še vedno ino-zemski strokovnjaki. Tuja industrija, ki uvaža v našo državo svoje proizvode, po-sebno stroje in aparature, pošilja z njimi tudi svoje specialiste, da jih montirajo in instalirajo toda le za kratko dobo. Čim iz-vrše delo, se morajo zopet vrniti, ker jim ni dovoljena trajna zaposlitev.

Vsled neznanja našega jezika, ti ljud-je navadno ne pridejo v ožji stik z naši-mi obrtniki izven obrata v katerem so za-posleni. Zato se tudi naši ljudje od njih ne morejo ničesar naučiti. Ti specialisti tudi nimajo nikakega interesa naučiti lju-di novih tehničnih pridobitev, ker nimajo od tega prav nobenih koristi, pač pa si ustvarjajo s tem le konkurenco. Za naš obrtni in delavski naraščaj, za njegovo strokovno vzgojo ostane njihova zaposli-tev v naših podjetjih brez vsakega vpliva in koristi. Ker se naše gospodarstvo s temi specialisti za silo pomaga, odlagamo temeljito reorganizacijo strokovne vzgoje svojega naraščaja na poznejši čas. Naše narodno gospodarstvo pa ima od tega dvo-jno škodo. Naša podjetja so primeroma »specialiste« drago plačevala. Denar, ki ga ti ljudje prejmejo navadno pošiljajo svo-jim v tujino in ga tako odtegujejo naše-mu denarnemu prometu. Naše gospodar-stvo pa mora nositi težka socialna breme-na podpor in druge dajatve za naše brez-poselno delavstvo.

Tuja industrija, ki je stala pred vojno v konkurenčnem boju z obrtništvom in ga domalega uničila, danes čuti kvarne po-sledice tega svojega brezobzirnega postopa-nja. Njeni izdelki, gradivo in tvarine, ki jih danes prinaša na trg dobe svojo pravo vrednost in ceno le, če najde dovolj kva-lificiranih obrtnikov in delavcev, ki znajo te njene izdelke in gradiva pravilno upo-rabljati. Potreba po pravilni uporabi je pri-silila inozemsko industrijo, da danes že sa-ma iz svojih sredstev sodeluje na strokov-ni vzgoji obrtniškega naraščaja. Ta indu-strija izdaja tudi strokovne knjige in bro-šure s točnim popisom, tehničnimi risba-mi in načrti, ki pojasnjujejo, kako je to ali ono gradivo pravilno uporabiti, da obdr-ži vse svoje dobre lastnosti in pokaže vse prednosti. V industrijskih državah je dan-es že prodirlo spoznanje, da je razvoj in obstoj industrije mogoč le, če ima narod-no gospodarstvo dovolj dobrih obrtnikov, ki znajo industrijske izdelke pravilno upo-rabljati. Zato tudi inozemska industrija svoje obrtnike vsestransko podpira.

POGOJI ZA RAZVOJ NAŠEGA STROK. OBRTNEGA ŠOLSTVA

Z razdelitvijo bivše Avstrije so se pri-ključile slovenske pokrajine Jugoslaviji. Naše strokovno šolstvo je izgubilo s tem svoje nekdanje vodstvo. Danes mu manjka predvsem obrtni ali tehnološki muzej z vsemi delavnicami in laboratoriji in insti-tut za učila. Te višje strokovne instituci-je si naš gospodarski center še ni usta-novil.

Razvijati se, napredovati in rasti more le strokovno šolstvo, ki ima svojo tradicijo. Njegovi odnosi do obrtov in indu-strije morajo biti globlji in morajo tudi že dalje časa obstojati. Opirati se mora tudi na obrtna in industrijska podjetja, ki obratujejo že skozi več generacij. Svo-jo oporo in moralno pomoč mora najti tu-di v vseh ostalih gospodarskih ustanovah. Z ustanovitvijo tehnološkega ali obrtnega

Za vesel delopust**Političen klepar**

Mimi: Jezik za zobe, Tine, jaz ne maram biti gospodična.

Tine: No, in kaj hočete biti? Dekle niste več, torej morate biti gospodična, kajti to je naslednja stopnja za vse tiste, ki so svoje dekelstvo odvrgele.

Mimi: Raje bi bila hči preprostega kmeta. Potem bi prav gotovo dobila onega, ki sem mu darovala svoje srce.

Tine: A tako? Torej samo radi tega se gospodična joka, ker bi se rada omožila? Zdaj pa res ni to tako težka stvar, ko polovico mesta oblega to hišo. Samo s prstom pokažite nanj. Županov zet biti, to niso mačje solze.

Mimi: Nikogar nočem, razen Antona, ki sem mu že obljubila zakon.

Tine: E fuj, gospodična, kaj mizarja hočete vzeti? S tem še jaz ne bom mogel občeovati, ko sem samo nadsluga.

Mimi: Drži jezik za zobmi, norec! Raje umrjem, kakor da bi mi koga drugega vsilili.

Tine: Le potolažite se, gospodična! Jaz in gospod župan bova že gledala, da bova Antonu pripomogla do kakšne uradniške službe, potem pa ga lahko radi mene vzamete. (Štefka joka). Zakaj jokaš, štefka?

Štefka: Zaradi sreče, ki je obiskala hišo.

Tine: Res, štefka, dovolj vzroka imaš veseliti se tega. Kdo neki bi si mislil, da bo iz takšne kakršna si ti, še »služkinja« postala.

Štefka: In kdo neki bi si mislil, da bo še tak umazanec kakor si ti nekoč »nadsluga« postal?

Tine: Otroka moja, za sedaj ne utegnem z vama razpravljati o tem. Gospa županja pričakuje goste in jaz moram pripraviti kavo. (Odidejo).

ČETRTI PRIZOR.

Neža (s psom v naročju). Tine (prinese mi-zico za kavo).

Neža: Tine, ali je že sladkor v kavi?

Tine: Ne, gospa mojstrovka!

Neža: Ali boš že nehal s to neumno »gospo mojstrovko«. To si enkrat za vselej prepovedujem! Stopi no po sladkor in ga deni v lonc. (Tine gre) Da, da, biti gospa županja ni tako lahko, toda s časoma se bom že privadila.

Tine: Tu je sladkor.

Neža: Deni ga v lonc! Saprabolit, že trka nekdo. Najbrž so prišle gospe svētnice.

Tine: (pri vratih): S kom želite govoriti?

Dekla: Reci svojemu mojstru, da je čisto navaden lažnivec. Vedno obljublja, da bo banja gotova, jaz pa sem že dva para čevljev strgala, ker vedno hodim povpraševati, in še je ni.

Tine: Jaz vas vprašam: s kom želite govoriti?

Dekla: Rada bi govorila z mojstrom Urbanom.

Tine: No, to si se pa temeljito zmotila. Tu ložira vendar gospod župan.

Dekla: To je pa že preveč! Najprej ne dobiš svojih stvari, potem te pa še ta razcapani klepar za nos vleče.

Tine: Če imaš kakšne pritožbe glede kleparja, se pritoži na rotovžu. Kakor pa jaz poznam našega župana, jih boš prokletu skupila.

Dva lakajja (zunaj): Naši blagorodni dami ponižno vprašata, kdaj blagovoli gospa županja sprejemati. Zelo počaščeni bi se čutili, če bi jima dovolila vstopit.

Tine: (k dekli): Ali slišiš, ti kanalijska! Tu sploh ni kleparja. (K lakajema) Vprašal bom, ali je gospa županja doma. (Dekla gre.)

Tine: (k Neži): Zunaj sta dve gospe svētnice, ki bi rade govorile z gospo mojstrovko.

Neža: Naj vstopita!

PETI PRIZOR.

Neža, Tine, Madame Železnikova in Madame Krivčeva: (Obe poljubita Neži krilo)

Železnikova: Prišli sva semkaj, da izraziva najine najvdanejšje častitke kakor tudi najprisrčnejše veselje in sploh zadovolj-

stvo, ki ga je nama pripravilo Vaše zaslu-ženo napredovanje in obenem se najpo-nižneje priporočava Vaši blagonaklonjeno-sti.

Neža: Trés humble serviteur. Morda va-ma bo dišala skodelica kave?

Žel: Prav lepo se zahvaliva za prijazno povabilo, toda sedaj sva prišli samo časti-tat.

Neža: Trés humble serviteur. Toda jaz že vem, da kavo radi pijete. Vidve se da-sta le prositi. Bodite tako prijazni in se-dite. Kava bo takoj tu. Tine!

Tine: Blagorodna gospa!

Neža: Ali si že dodal kavi sladkor?

Tine: Seveda.

Neža: Torej, moje ljube dame, bodite tako dobri in si postrezite.

Krivčeva: Gospa županja bo tako dobra in nama oprostila, toda midve ne pijeja kave.

Neža: E, čenče! To vem že jaz bolje. Bo-dite tako dobri in sedita.

Tine: Blagorodno gospo županjo bi pro-sil, da bi se za trenutek potrudila k gos-podu županu.

Neža: Oprostite mi, drage dame, da se oprostim za hipec. Vendar pa vaju zago-tavljam, da bosta kmalu imeli čast me-zo-pet videti. (Dalje)

Čitajte „Obrtni vestnik“

muzeja, ki bo imel tudi potrebne delavnice, laboratorije in ateljeje, bomo ustvarili še le pravo podlago za sistematično strokovno vzgojo našega obrtnega in industrijskega naraščanja. Iz Ljubljane našega gospodarkega centra in njegovih ustanov mora izhajati v bodoče vsa inicijativa, vse direktive strokovne vzgoje za naše podeželske šole in za obrtno življenje in delovanje sploh.

Dalje prihodnjč

× Zanatska banka kraljevine Jugoslavije. A. D. Beograd sklicuje v nedeljo dne 27. marca 1938 ob 9. uri dopoldne enajsti redni zbor delničarjev, ki bo v bioskopski dvorani Zanatskega doma v Beogradu, Žorža Klemansoa ulica št. 1. s sledečim dnevnim redom: 1. Izvolitev zapisnikarja, treh skrutinatorjev in treh overovateljev zapisnika zbora; 2. Poročilo upravnega odbora za 1937 leto; 3. Poročilo nadzornega odbora in predložitev bilance za 1937 leto; 4. Odobritev bilance in poslovanja upravnega in nadzornega odbora za 1937 leto; 5. Predlog glede uporabe čistega dobička; 6. Volitev petih članov v upravni odbor in dveh članov v poslovni odbor Glavne podružnice v Zagrebu; 7. Reševanje o eventualnih predlogih v smislu čl. 28 bančnih pravil. Delničarji, kateri se želijo udeležiti zbora, morajo v smislu člena 24. bančnih pravil deponirati svoje delnice najmanj sedem dni pred zborom in sicer pri blagajni centrale Zanatske banke Kraljevine Jugoslavije A. D. Beograd, Žorža Klemansoa ulica št. 1, ali na blagajnah Glavne podružnice v Zagrebu, Frankopanska ulica št. 5a, podružnice v Ljubljani, Gajeva ulica št. 6. in podružnice v Sarajevu, Sime Milutinovića št. 2. Delničarje Zanatske banke se opozarja, da delnic udeležbo na zboru ni potrebno deponirati osebno, temveč jih lahko pošljejo tudi po pošti, bodisi Centrali, Glavni podružnici v Zagrebu ali podružnicam v Ljubljani in Sarajevu ter bodo v zameno prejeli vstopnice za zbor v smislu člena 24 bančnih pravil. Delničarji iz enega kraja, kateri želijo zboru osebno prisostvovati, morejo v izogib stroškov poslati delnice skupno v eni pošiljki. V vsakem slučaju pa morajo centrala ali Glavna podružnica v Zagrebu in podružnici v Ljubljani in Sarajevu prejeti delnice vsaj sedem dni pred zborom delničarjev. — Uprava.

× Tečaj za električno varenje. Zavod za pospeševanje obrta v Ljubljani priredi tečaj za električno varenje. Vršil se boče v prostorih Tehnične srednje šole od 28. februarja do 10. marca 1938. Sprejemajo se obrtniki, pomočniki in usposobljeni industrijski delavci kovinarske stroke. Tečaj bo brezplačen, udeleženci trpe sami le stroške porabljenega varilnega materijala. Predavanja in praktično vežbanje se bodo vršila celodnevno, za izjemne primere se bo dovolilo poseganje poldnevno. Prijave s

ŠPEDICIJA TURK Ljubljana

prevzema:

OCARINJENJE

vseh uvoznih in izvoznih pošiljk in to hitro, skrbno in po najnižji tarifi. Revizija po njej deklariranega blaga in vse informacije brezplačno. — Telefon inter. 24-59 — Vilharjeva c. 33 (nasproti nove carinarnice)

PREVAŽANJE

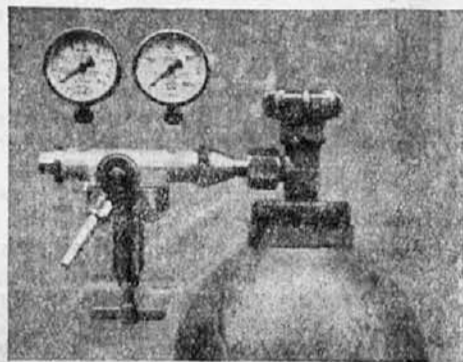
vsakovrstnega blaga, bodisi kuriva, strojev, selitve itd. v Ljubljani in izven Ljubljane z vozovi kot tudi s tremi avtomobili po dve, tri, in sedem ton nosilnosti. — Telefon interurban št. 21-57 — Masarykova c. 9 (nasproti tovar. kolodvora)

točnim naslovom in označbo predizobrazbe in sedanje zaposlitve je poslali do 26. februarja t. l. na Zavod za pospeševanje obrta Zbornice TOI v Ljubljani.

× Dne 9. marca se vrši v intendanturi štaba dravske div. oblasti v Ljubljani licitacija za oddajo čiščenja dimnikov v ljubljanskem garnizonu.

AGA-RUŠE

ZDRUŽENE JUGOSLOVENSKE TVORNICE ACETILENA IN OKSIGENA D. D. — RUŠE

REDUČNI VENTIL »AGA-RUŠE« Z NAVZDOL OBRNJENIM REGULIRNIM VIJAKOM.

dobavlja OBRTNIŠTVU za AVTOGENO VARJENJE najboljši KISIK v jeklenih valjih po 5 in 6 m³, pod pritiskom 150 atm. Ta kisik je popolnoma suh, brez škodljivih primesi ter se dobavlja s čistočo 99%, kar je za tehniko avtogenega varjenja in rezanja izredno velike ekonomične važnosti. Jekleni kisikovi valji se morajo uporabljati le s pomočjo posebnega redučnega ventila, ki mora biti dobro konstruiran in solidno izdelan. Te prednosti ima:

LIPSKI POMLADNI SEJEM 1938

Začetek: 6. marca

60% popusta na nemških železnicah, znatni popusti v drugih državah.

Vsa pojasnila dajejo: Zvanični biro lajpcejskog sajma, Beograd, Knez Mihajlova 33/I.

in častni zastopniki:

Ing. G. Tönnies,

Ljubljana, Tyrševa c. 33. Telefon 27-62 in

Jos. Bezjak,

Maribor, Gosposka ul. 25. Telefon 20-97.

KROJAČI!

Dober zaslužek in večji promet dosežete le s kolekcijo vzorcev veletrgovine sukna in krojaških potrebščin

FRANJO NOVAK & KO.
LJUBLJANA ŠT. 105

Ogromna izbira. Ugodne cene. Vestna postrežba.
ZAHTEVAJTE KOLEKCIJO VZORCEV TAKOJ!

Kreditno društvo**MESTNE HRANILNICE LJUBLJANSKE**

dovoljuje posojila na menice in kredite v tekočem računu vsem kredita zmožnim osebam in tvrdkam

Lastna denarna sredstva so znašala 31. decembra 1936 din 2,909.574.60, varnostni zaklad din 1,297.691.60, rezervni zaklad din 1,188.756.81.

KROJAČI!

Pri nabavi vsakovrstnega blaga za moške obleke, kakor tudi podloge in pribora, Vas bomo najbolj vestno in pri najugodnejših cenah postregli pri:

Češko-jugoslovenska veletrgovina blaga

ANTON HÜBL D. D.
Zagreb, Trenkova ulica št. 7

ZANATSKA BANKA

Kraljevine Jugoslavije
A. D.

PODRUŽNICA LJUBLJANA

Gajeva ulica 6

CENTRALA BEOGRAD

Delniška glavica Din 75.000.000.—

Udeležba države Din 30.000.000.—

GLAVNA PODRUŽNICA ZAGREB

PODRUŽNICA SARAJEVO

PODELJUJE

obrtnikom in obrtnim podjetjem menična in hipotekarna posojila, kredite na tekoči račun, posojila na zastavo državnih vrednostnih papirjev, delnic Narodne banke in Privilegirane agrarne banke.

SPREJEMA

na obrestovanje vloge na hranilne knjižice in tekoči račun, katere izplačuje brez omejitve.

UPRAVLJA

imovino in fonde obrtniških ustanov in organizacij. Izvršuje vse ostale bančne posle.

Brzjavni naslov: »ZANATSKA«, Ljubljana — Telefon št. 20-30 — Račun Poštne hranilnice št. 14.003.